

บันทึก

เรื่อง ทารือปัญหากฎหมายเกี่ยวกับบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด
เป็นผู้เริ่มก่อการบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ.๐๕๐๒/๓๐๖๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๑ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เป็นผู้เริ่มก่อการบริษัททวโลหะไทย จำกัด ว่านิติบุคคลจะเป็นผู้เริ่มก่อการบริษัทได้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของกระทรวงพาณิชย์ต่อไป นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้ฟัง คำชี้แจงเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ แล้ว มีความเห็นว่าอนินติ บุคคลตามมาตรา ๖๘^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตาม มาตรา ๖๙^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่สิทธิและหน้าที่อื่นว่าโดยสภาพแล้ว บุคคลธรรมดาเท่านั้นที่สามารถกระทำได้ตามมาตรา ๗๐^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๙๗^๔ บัญญัติให้ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทมีหน้าที่ ทำหนังสือบริคณห์สนธิซึ่งตามมาตรา ๑๐๙๘ (๖)^๕ จะต้องมีการแสดงอาชีวะและลายมือชื่อ ของบรรดาผู้เริ่มก่อการด้วยนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาของกฎหมายที่มุ่งถึงอาชีพของ บุคคลธรรมดา คำว่า “อาชีวะ” ตามบทบัญญัติในมาตรานี้ย่อมมีความหมายเหมือนกับคำว่า “อาชีวะ” ในมาตรา ๑๑๑๑ (๕)^๖ การเป็นกรรมการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น

^๑ มาตรา ๖๘ อนันันติบุคคลนั้น จะมีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติทั้งหลาย ของประมวลกฎหมายนี้ ฎากฎหมายอื่น

^๒ มาตรา ๖๙ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ต้องตามบทบัญญัติทั้งปวงแห่งกฎหมาย ภายในขอบวัตถุประสงค์ของตนดังมีกำหนดไว้ในข้อบังคับ ฎาตราสารจัดตั้ง

^๓ มาตรา ๗๐ ภายใต้งบังคับแห่งบทมาตราก่อน นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เหมือน บุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งว่าโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

^๔ มาตรา ๑๐๙๗ บุคคลใด ๆ ตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปจะเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัท จำกัด ก็ได้ ด้วยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิ และกระทำการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

^๕ มาตรา ๑๐๙๘ หนังสือบริคณห์สนธิ นั้น ต้องมีการดังต่อไปนี้ คือ

๑. ลาย

๑. ลาย

(๖) ชื่อ สำนัก อาชีวะ และลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ ทั้งจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนต่าง เข้าซื้อชื่อไว้คนละเท่าใด

^๖ มาตรา ๑๑๑๑ เมื่อจำนวนเงินซึ่งว่าไว้ในมาตรา ๑๑๑๐ ได้ใช้เสร็จแล้วกรรมการต้องไปขอ จดทะเบียนบริษัทนั้น

กฎหมายได้บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าจะต้องเป็นบุคคลธรรมดา เพราะมีการระบุถึงคนในมาตรา ๑๑๖๒^๗ และระบุถึงการเป็นผู้ไร้ความสามารถในมาตรา ๑๑๕๔^๘ เมื่อคำว่า “อาชีวะ” ที่ใช้ในเรื่องกรรมการของบริษัทมีความเฉพาะในเรื่องบุคคลธรรมดาแล้ว จึงเห็นว่าคำว่า “อาชีวะ” ที่ใช้กับผู้เริ่มก่อการจำต้องมีความหมายตรงกันคือ อาชีวะของผู้เริ่มก่อการที่เป็นบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกายังได้เคยตีความไว้ว่า การเริ่มก่อตั้งบริษัทจำกัดนั้นเป็นกิจการที่ผู้เริ่มก่อการจะต้องกระทำด้วยตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดว่าต้องเป็นการกระทำของบุคคลธรรมดาเท่านั้น อนึ่ง ในคำแนะนำด้านหลังแบบคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ (แบบ หบ.๔๐๒) ยังกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องระบุเพศของผู้เริ่มก่อการด้วย ประกอบกับปัญหาที่ว่าคำว่า “คน” ที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ในมาตรา ๑๐๙๗^๙ มาตรา ๑๐๙๘ (๖)^{๑๐} และมาตรา ๑๑๐๐^{๑๑} จะมีความหมายรวมถึงนิติบุคคลได้ด้วยหรือไม่นั้น คำว่า “คน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “มนุษย์” ฉะนั้น จึงต้องหมายความว่าบุคคลธรรมดาเท่านั้น เมื่อทั้งถ้อยคำและเจตนารมณ์ของกฎหมายได้แสดงให้เห็นชัดว่ากฎหมายมิได้มีเจตนาที่จะให้นิติบุคคลเป็นผู้เริ่มก่อการ ดังนั้น จึงได้ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายให้บุคคลธรรมดาเท่านั้นที่จะเป็นผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๑

คำขอและข้อความที่ลงในทะเบียนนั้น ให้ระบุรายการตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมตั้งบริษัทตั้งต่อไปนี้ คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) ชื่อ อาชีวะ และที่สำนักของกรรมการทุกคน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๑๖๒ กรรมการคนหนึ่งคนใดจะนัดเรียกให้ประชุมกรรมการเมื่อใดก็ได้

^๘ มาตรา ๑๑๕๔ ถ้ากรรมการคนใดล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ไร้ ทานว่า กรรมการคนนั้นเป็นอันขาดจากตำแหน่ง

^๙ โปรตดูเชิงอรรถที่ ๔

^{๑๐} โปรตดูเชิงอรรถที่ ๕

^{๑๑} มาตรา ๑๑๐๐ ผู้เริ่มก่อการทุกคนต้องลงชื่อชื่อหุ้น ๆ หนึ่งเป็นอย่างน้อย